

(B)

CODI : 3015 - HISTÒRIA DE CATALUNYA

PROF.: FRANCESC ESPINET I BURUMAT
Llic. en Filosofia i Lletres, U B
1965.

DEPARTAMENT D'HISTÒRIA
MODERNA I CONTEMPORÀNIA

TREBALLS DE RECERCA O DE SÍNTESI SIGNIFICATIUS:

1. *Historia Universal*. Barcelona, Planeta, 1977. 2 vol. Director.
2. *Denis Diderot. Escrits Filosòfics*. Barcelona, Edicions 62/Diputació de Barcelona, 1983. Editor.
3. "La prensa en las autobiografías catalanes del primer terc del segle XIX" dins *La prensa en los siglos XIX y XX*. Bilbao, Universidad del País Vasco, 1986.

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES:

1. Director de la secció històrica de les enciclopèdies Larousse-Planeta.

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA:

Després d'una introducció al coneixement de Catalunya (que per raons polítiques encara no és objecte d'un estudi suficient en els plens d'estudi ni d'EGB ni de BUP) i de la seva historiografia, es procurarà que els alumnes arribin a conèixer l'evolució del país (o dels països), especialment des del segle XVIII, i amb especial atenció al segle XX.

TEMARI

1. Els objectes i els temes:

1.1 Nació, nacionalisme, estat, poder polític. 1.2 El Principat de Catalunya i els Països Catalans. 1.3 El poble català. Clivellaments sòcio-culturals; ètnies i classes; migracions. 1.4 La cultura, la comunicació i la llengua. 1.5 Territori, economia i història. 1.6 L'estat: el comtat de Barcelona, la Corona d'Aragó, Espanya, França. 1.7 Les nacions sense estat: resistència i autoafirmació. 1.8 Els corrents historiogràfics. Construir una història nacional-popular.

2. Els precedents històrics:

2.1 Les arrels: dels jaciments paleolítics als visigots i musulmans. 2.2 La formació: de la Catalunya carolingia a la batalla de Muret (785-1213). 2.3 L'expansió: de Jaume el Conqueridor (1213-1276) a "lo mal any primer" (1383). 2.4 La crisi: de Pere el Cerimoniós (1336-1387) a Ferran el Catòlic (1479-1516). 2.5 La "decadència": Catalunya dins l'Imperi dels àustries. 2.6 El desvetllament de les darreries del s. XVII.

3. Els pre-condicionants de la societat industrial (1705-1833):

3.1 La guerra de Successió, l'Onze de Setembre de 1714 i la "Nueva planta de Gobierno". 3.2 L'economia protocapitalista: auge demogràfic, agricultura comercialitzada, indústria tèxtil. 3.3 Els moviments populars entre l'Antic i el Nou Règim: de la resistència del Carrasplet, passant pels avalots de les quin-

tes, els rebomboris del pa, les guerres contra el francès i el trienni constitucional, fins als malcontents i als carlins. 3.4 La Il·lustració i la Pre-renaixença: cap a una nova cultura pròpia. 3.5 L'acció dels estats centralistes: Espanya i França. 3.6 Barcelona, capital exemplar del canvi. 3.7 Les etapes: a) Les acumulacions cap a un nou règim (1714-1808), b) Les crisis finals del vell règim (1808-1833).

4. L'estrenguturació de la Catalunya capitalista (1833-1868):

4.1 L'economia cap a l'hegemonia de la indústria. 4.2 Les classes: aristòcrates, camperols, burgesos, proletariat. 4.3 La societat catalana i l'estat espanyol: disfuncionalitats. 4.4 La Renaixença, identificació de la cultura pròpia. 4.5 Catalunya, focus conflictiu: de la crema de la fàbrica Bonaplata a la revolució del 68: dels carlins als federalists; dels liberals als socialistes. 4.6 Les etapes i els cicles.

5. Revolució i Restauració (1868-1901):

5.1 L'economia del guany capitalista; proteccionisme i lliure-comercisme; la qüestió colonial. 5.2 El món obrer en l'òrbita llibertària i sindicalista. 5.3 Nació i estat: regionalisme/nacionalisme, republicanisme/federalisme, els partits dinàstics i el caciquisme. 5.4 De la Renaixença al Modernisme. 5.5 Les etapes: a) El sexenni revolucionari (1868-1874), b) La "febre d'or" (1875-1885), c) Cap a l'hegemonia del catalanisme (fins 1901).

6. L'Edat d'Or (1901-1939):

A. Les etapes:

1ª època: 1) Ruptura del sistema dinàstic: Partit Radical i Lliga Regionalista (1901-1913). 2) La Mancomunitat (1914-1923). 3) La primera dictadura (1923-1930).

2ª època: 1) La Generalitat restaurada (1931-1934). 2) La Generalitat segrestada (1934-1936). 3) Front d'Esquerres, revolució i guerra (1936-1939).

B. Els temes: 1) Les crises i reconversions del capitalisme. 2) Política territorial i metròpoli barcelonina. 3) La lluita de classes, eix privilegiat. 4) Identitat nacional i qüestió d'estat. 5) Cultura de classe, nacional, institucional: del Noucentisme al populisme; la conformació d'una cultura de masses.

7. El Franquisme (1939-1975):

A. Periodització: 1) 1939-1944: el nacional-sindicalisme la resistència a la repressió. 2) 1945-1951: l'autarquia maquis i primeres mobilitzacions massives. 3) 1952-1956: la primera "obertura"; la crisi de la vella oposició. 4) 1957-1963: l'"estabilització" germens d'un redreçament popular. 5) 1964-1968: el "desenvolupament" i la segona "obertura" consolidació massiva de l'oposició nacional i popular. 6) 1969-1975: la crisi final contradiccions entre l'oposició al sistema i l'oposició al règim.

B. Les qüestions: 1) Una segona industrialització. 2) Preconstitució social, societat de consum, societat de masses. 3) L'acció de l'estat central: ocupació militar i funcionarial; opressió i explotació nacional i de classe. 4) Burgesia, franquisme i catalanisme. 5) L'oposició al règim i al sistema: lluita de classes i alliberament nacional. 6) Moviments migratoris i cultura de masses: castellanització i desarrelament. 7) Llengua i cultura: protesta antifranquista i afirmació nacional. 8) Els "moviments marginats": feminism, contra cultura, ecologisme, antimilitarisme, etc...

8. L'actualitat (des de 1975):

8.1 Cronologia: de la mort de Franco a la Generalitat provisional; la gestació de l'Estatut d'Autonomia; els primers governs de la Generalitat estatutària; el tot Pujol. 8.2 Crisi econòmica i conflictes socials: cap a la pau dels cementiris de les majories silencioses sense feina. 8.3 Catalunya i l'estat espanyol; Catalunya i els Països Catalans. 8.4 Institucions polítiques, partits, sindicats; les eleccions, els governs, les oposicions parlamentàries. 8.5 La cultura: institucions, llengües, ensenyament, creació; cultura de masses o els analfabets de la postmodernitat; l'altra cultura, mirar-se el melic i/o quedar-se bocabadat; l'utòpica cultura nacional-popular passa per lluir crestes d'indi iroqués a la Patum de Berga; cultura marginal i marginada. 8.6 L'oposició al sistema entre el desencís i la ràbia; l'independentisme de les noves generacions.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA:

A. Històries Generals dels Països Catalans:

- BALCELLS, A. (dir.): *Història dels Països Catalans*. Barcelona, Edhsa, 1980-1981. 3 vol.
BARCELÓ, M. (dir.): *Historia de los pueblos de España. II. Los antiguos territorios de la Corona de Aragón*. Barcelona, Argos-Vergera, 1984.
GRAN ENCICLOPÈDIA CATALANA. Barcelona, Encyclopédia Catalana S.A., 1969-1983. 16 vol.
VILLANOVA, J.: *Histoire populaire des catalans*. Perpinyà, Ed. Perpinyà, 1981. 3 vol.

B. Històries Generals del Principat:

-Històries:

- AA.DD.: *Història de Catalunya*. Barcelona, Salvat, 1978. 6 vol.
GARCÍA CÁRCEL, R. (dir.): *Història de Catalunya*. Barcelona, Ariel, des de 1985.
MADAL, J. i WOLFF, Ph. (eds.): *Història de Catalunya*. Vilassar de Mar, Oikos-Tau, 1983.
REGLÀ, J. (dir.): *Història de Catalunya*. Barcelona, Aedos, 1969-1973. 2 vol.
ROVIRA I VIRGILI, A. i SOBREQUÉS, J.: *Història de Catalunya*. Bilbao, La Gran Encyclopédia Vasca, 1976-83. 13 vol.
SOLDEVILA, F. (dir.): *Història dels catalans*. Barcelona, Ariel, 1961-74. 5 vol.
SOLDEVILA, F.: *Història de Catalunya*. Barcelona, Alpha, 1963.
VICENS VIVES, J.: *Noticia de Catalunya*. Barcelona, Destino, 1954.
VILAR, P. i TERMES, J. (dirs.): *Història de Catalunya*. Barcelona, Edicions 62, des de 1987. 7 vol.
VILAR, Pierre: *Catalunya dins l'Espanya moderna*. Barcelona, Edicions 62, 1964-68. 4 vol.

-Sèries, revistes, bibliografies i atlases:

- "Biografies catalanes." Barcelona, Vicens Vives, 1954-1969. 14 vol. (Reedició dels dos primers vol. amb un afegit del s. XX: *Història de Catalunya*. Barcelona, Planeta, 1982. 8 vol.).
"Episodis de la història." Barcelona, Dalmau, des de 1960.
"Curs d'història de Catalunya." Barcelona, La Magrana/Ajuntament, des de 1983.
"Conèixer Catalunya." Barcelona, Doposa, 1978-80. (Reedició de la part històrica, amb noves aportacions, *Conèixer la història de Catalunya*. Barcelona, Vicens Vives, des de 1983. 5 vol.).
L'Avenç. Mensual. Des de 1977.
Estudis d'història agrària. Anual. Des de 1978.
Bibliografia de Cataluña, de C. SIMON PALMER. Publicats 2 vol. (1481-1820). Madrid, C.S.I.C., des de 1980.
Indice histórico español. Barcelona, Universitat de Barcelona, des de 1952.
Atlas de Catalunya. Barcelona, Yacaré/Congrés de cultura catalana, 1979.

-Barcelona:

- Atlas històric de Catalunya*. Barcelona, Mirador, des de 1984.
AA.DD.: *Passat i present de Barcelona. Materials per l'estudi del medi urbà*. Barcelona, Universitat, des de 1983.
DURAN I SANPERE, A.: *Barcelona i la seva història*. Barcelona, Curial, 1972-79. 3 vol.

C. Històries de la Catalunya Nord, les Illes i el País Valencià:

-Catalunya Nord:

- DURLIAT, M.: *Histoire du Roussillon*. Paris, PUF, 1954.
PEROTIN, Y.: *Roussillon ou Catalogne-Nord, la liberté et l'histoire*. Perpinyà, 1978.
PLANES, Ll. i BIOSCA, M.: *El Petit llibre de la Catalunya Nord*. Perpinyà, L'Eriçó, 1978.
VERDAGUER, P.: *Defensa del Rosselló català*. Barcelona, Curial, 1974.

-Les Illes:

- AA.DD.: *Mallorca: història i cultura*. Ciutat de Mallorca, Moll, 1985.
ALZINA, J. (dir.): *Història de Mallorca*. Ciutat de Mallorca, 1982. 2 vol.
MACABICH, I.: *Historia de Ibiza*. Ciutat de Mallorca, Daedalus, 1966-67. 4 vol.
MARTÍ I CAMPS, F.: *Iniciació a la història de Menorca*. Ciutat de Mallorca, Moll, 1979.
MASCARÓ, J. (dir.): *Història de Mallorca*. Ciutat de Mallorca, 1970-75. 3 vol.
PONS, G.: *Història de Menorca*. Maó, Editorial Menorca, 1971.
ROSSELLÓ, V.M.: *Les Illes Balears*. Barcelona, Barcino, 1977.

VILLANGÓMEZ, M.: *Eivissa, la terra, la història, la gent*. Barcelona, Selecta, 1974.
XAMENA, P.: *Història de Mallorca*. Ciutat de Mallorca, Moll, 1978.

-País Valencià:

- AA.DD.: *Nuestra historia*. València, Masivars, vol.II, 1980; vol. III, 1981.
AA.DD.: *País Valencià. Geografia i història*. València, Tres i Quatre, 1980.
AA.DD.: *Història del País Valencià. I. Antiga i musulmana* (1965); *III. Moderna* (1975). Barcelona, Edicions 62.
FUSTER, J.: *Nosaltres els valencians*. Barcelona, Edicions 62, 1962.
REGLÀ, J.: *Aproximació a la història del País Valencià*. València, L'Estel, 1968.

D. Històries del segle XVIII ençà el Principat:

-Històries:

- AA.DD.: *Ictineu. Diccionari de les ciències de la societat als Països Catalans (segles XVIII-XX)*. Barcelona, Edicions 62, 1978.
AA.DD.: *Els moviments socials a Catalunya, el País Valencià i les Illes*. Barcelona, La Magrana, 1978. (Més una Bibliografia dels... Barcelona, Lavinia, 1972).
CUCURULL, F.: *Panorama del nacionalisme català*. París, Edicions Catalanes, 1975. 6 vol.
GONZÁLEZ CASANOVA, J.A.: *Federalisme i autonomia a Catalunya*. Barcelona, Curial, 1974.
HUERTAS, J.M.: *Obrers a Catalunya*. Barcelona, L'Avenç, 1982.
MALUQUER, J. i NADAL, J.: *Catalunya, fàbrica d'Espanya*. Barcelona, Ajuntament, 1985.
SOLDEVILA, F. (dir.): *Un segle de vida catalana 1814-1930*. Barcelona, Alcides, 1961. 2 vol.
VALLÈS, E.: *Història gràfica de la Catalunya contemporània*. Barcelona, Edicions 62, 1974-79. 5 vol. (Més un vol. anual des d'aleshores, una mena de llibre gràfic de l'any).

-Sèries i revistes:

- "Clàssics del nacionalisme català." Barcelona, La Magrana/Diputació. Des de 1983.
Recerques. Primer anual, després bianual. Barcelona, des de 1971.

AVALUACIÓ

- Treballs (2) en profunditat sobre la Catalunya del segle XX.
Exàmens parciais.

CODI : 3016 - RÈGIM POLÍTIC ESPANYOL

PROF: MONTSERRAT BARAS GÓMEZ
Dra. en Derecho
UAB, 1980.

DEPARTAMENT DE DRET

TRABAJOS DE INVESTIGACIÓN O DE SÍNTESIS SIGNIFICATIVOS:

1. *Acció Catalana (1922-1936)*. Barcelona, Curial, 1984.
2. Prólogo al libro de BOFILL i MATES, Jaume: *Una política catalanista*. Barcelona, La Magrana, 1986.
3. *La formación de una élite política local*, "Revista de Estudios Políticos", núm. 59, 1988".

ACTIVIDADES PROFESIONALES SIGNIFICATIVAS:

1. Partidos políticos en el sistema político español.
2. Investigación sobre "Elites locales en Cataluña y España" becada por el Centro de Investigaciones Sociológicas.
3. Vicedecana de la Facultad de Ciències Polítiques i Sociología.

TEMARIO

1. Objeto de la asignatura. Concepto de régimen político y de sistemas político. Métodos de estudio y de investigación.
2. Orígenes históricos del sistema democrático en España. El inicio del constitucionalismo en España. 1808 y 1812. Bases del parlamentarismo: 1834 y 1837.
3. La democracia liberal. La Constitución 1869. El proyecto constitucional de 1873 y la I República. La Restauración monárquica: el sistema institucional. El nacimiento del regionalismo político. El sistema de partidos políticos. La quiebra del sistema de la Restauración.
4. La Constitución de la II República. El sistema institucional. El Estado integral. El sistema de partidos políticos. Principales quebras ideológicas.
5. El franquismo. Base del sistema en la guerra civil. Las Leyes Fundamentales y la evolución institucional. Los partidos políticos y las fuerzas políticas de oposición al régimen. La transición política. La Ley para la Reforma política.
6. El proceso constituyente. Las elecciones de 1977. Las Cortes de 1977. La política de consenso. El proceso de elaboración de la Constitución. La cultura política de los españoles.
7. La Constitución española de 1978. Valor jurídico de la Constitución. La interpretación de la Constitución. La defensa de la Constitución. La reforma constitucional.
8. Forma de Estado y forma de gobierno. El Estado social y democrático de derecho. El Estado autonómico. La monarquía parlamentaria.
9. Derechos y deberes fundamentales. Clasificación de los derechos. Los derechos constitucionales de los extranjeros. La protección de los derechos. La defensa extraordinaria del Estado. La suspensión de los derechos.